

Biodiversiteit op de baan begint bij bewustwording

Natuur- en milieurichtlijnen van de NGF zijn niet genoeg

Veel greenkeepers hebben de beste intenties als het gaat om meer biodiversiteit. De plannen stagneren regelmatig wegens een gebrek aan kennis, budget en/of bewustwording. Hoofdgroenkeeper namens groenvoorzieder De Ridder op GC Anderstein Tristan van Dijken wil hier verandering in aanbrengen.

Auteur: Jeroen Poldermans

‘Golfers willen graag de bal snel terugvinden. Deze conclusie wordt getrokken uit de Players 1st-enquêtes, en op basis daarvan wordt de keuze gemaakt om overal kort te maaien. Je stijgt in de *course ranking* als je extra kort maait, zodat de bal altijd vindbaar is en er altijd zicht is op alle hindernissen. Dus worden oevers, en roughs, vaak het hele jaar rond strak gehouden.

Dit betekent wel dat je de waterplantsoorten in de overgangszone kwijtraakt. Om de biodiversiteit op de baan te behouden, zal er allereerst een ander maaibeleid moeten worden ingevoerd; aldus een gedreven Van Dijken.

Gefaseerd maaien

‘Gefaseerd maaien betekent dat je nooit alles tegelijk wegmaait. Het liefst doe je dat in sinusbeheer, waarbij je altijd in één richting werkt en veertig procent van de hoge vegetatie behoudt. Hierdoor geef je de fauna de kans om een veilige plek te vinden. Als je eerst een afsluitende baan maait en daarna naar binnen toe werkt, vernietig je alles wat zich in het maaiveld bevindt.’ Van Dijken merkt op: ‘Als je gefaseerd gaat maaien, kun je het beste aan de zijde van de fairway beginnen en van daaruit naar het water toe werken. Zorg ervoor dat je de juiste maaimachines en maaitechnieken gebruikt en besef dat je niet alles kort hoeft te maaien, omdat het laten doorgroeien van gras

en verschralling de biodiversiteit in sommige roughs bevordert zonder het spel te hinderen. Helaas staat het spel bij veel golfbanen boven de natuur. Hoog gras op de roughs moet altijd worden gemaaid, maar tegelijkertijd wil je bloeiende planten tot bloei laten komen. Voor het juiste maaibeleid is een ecologisch beheerplan nodig, maar ik merk op dat er niet altijd expertise op dat gebied aanwezig is. Op de lange termijn zorgt verschralling voor een meer open rough met prachtige kruidenrijke vegetatie, maar het kan soms vele jaren duren om dat te bereiken.’

Inventarisatie van de vegetatie

Een onderdeel van zo’n ecologisch beheerplan is een inventarisatie van de aanwezige vegetatie. Van Dijken beschikt over veel plantenkennis en is vanuit die achtergrond twee jaar geleden begonnen met het inventariseren van de aanwezige flora. ‘Toen ik op Anderstein begon, was er wel een ecologisch werkprotocol waarin een

Houtrijl met blad ertegenaan, ideale schuilplaats voor kleine zoogdieren

aantal van de aanwezige beschermde soorten beschreven stonden, maar er was geen lange-termijnbeheerplan voor het verbeteren van de omstandigheden voor mogelijke uitbreiding. Ik ben gaan kijken naar de sleutelsoorten, de soorten die je wilt hebben op je baan, die hier zouden kunnen groeien. Ik heb zelf veel kennis van natuur en plantenherkenning, en op basis daarvan heb ik een groot deel van de aanwezige flora in kaart gebracht. In het voorjaar maai ik bepaalde delen het liefst met de bosmaaier en voordat ik aan het werk ga, voer ik een quickscan uit ter bescherming van de broedvogels en de bloeiende sleutelsoorten die ik wil behouden. Ik bekijk dat heel gericht en soortspecifiek, maar daarvoor moet je wel kennis van de vegetatie in huis hebben. De natuurkansenkaart van NLadviseurs is een mooie start om te kijken welke soorten zich bij jou op de golfbaan zouden kunnen ontwikkelen.'

Kennis in huis halen

Van Dijken heeft hulp gehad bij het inventariseren van de flora en fauna op Anderstein. Een groep actieve vrijwilligers met soortenkennis heeft zijn waarnemingen op de website van Anderstein geplaatst.

Zie: www.golfclubanderstein.nl/xxnatuur-2/

Meestal is er op een club een lid aanwezig die lid is bij IVN of KNNV; dit kan al een mooie ingang zijn om een inventarisatie te organiseren op een vereniging. Hoe kunnen greenkeepers deze kennis in huis halen? Ze kunnen een

mail sturen naar IVN (info@ivn.nl) of KNNV. IVN bestaat uit vrijwilligers die graag bijdragen aan natuurbehoud en meer biodiversiteit. Maar als je een verbeterplan voor je biotoop wil hebben, kun je beter een ecologisch bureau inschakelen.

GEO-richtlijnen strikter naleven

De GEO-richtlijnen moeten meer uitgedragen worden, zodat er meer ruimte en bewustwording voor biodiversiteit komt, volgens Van Dijken. 'In de GEO-certificatie wordt wel een schatting gevraagd van de aanwezige vegetatie, maar het is geen verplichte doelstelling om de biodiversiteit in stand te houden of te verbeteren. Bij golfbanen wordt met het schonen van de sloten het sloopmateriaal vaak direct afgevoerd. Er staan geen sancties op het niet-naleven van de GEO-richtlijnen; daarom moet er meer bewustwording komen, zodat de richtlijnen strikter worden nageleefd. Wettelijk gezien zijn er wel sancties op het niet-naleven van de natuurregels, maar hier wordt zelden controle op uitgeoefend.'

Rommelhoekjes creëren

'Na het snoeien kun je van het restmateriaal een takkenril maken,' legt Van Dijken uit. 'Zo creëer je voor bijvoorbeeld, egels, muizen en insecten een schuilplek voor de winter en ontstaat er een kleine ecologische zone binnen de bestaande vegetatie. Die insecten vormen voor veel andere dieren weer een voedselbron. Kortom, die rommelhoekjes zijn essentieel voor

Meer informatie op:

<https://www.ngf.nl/caddie/duurzaam-beheer/biodiversiteit/publicatie-biodiversiteitsontwikkeling-op-golfbanen-praktische-handvatten/4/bloemrijke-graslanden>

'Je stijgt in de *course ranking* als je extra kort maait'

het behoud van bepaalde soorten die je graag in stand houdt in het ecologisch geheel. Zo werkt het ook met opschotstruwelen en overjarige rietkragen, die vaak voor bepaalde typen broedvogels heel belangrijk zijn. Het luistert dus heel nauw om de relatie tussen inrichting en natuurbeheer juist te doseren.'

Conclusie: acceptatie en bewustwording

'Een golfbaan is meer dan kortgemaaid gras,' aldus Van Dijken. 'Dan gebeurt het maar een keer dat je een balletje niet meer kunt vinden. Maar spelers en greenkeepers moeten zich realiseren dat de baan onderdeel uitmaakt van een biotoop. Er zijn richtlijnen van de NGF, maar als die niet nageleefd worden, schiet het niet op. Meer aandacht voor de biodiversiteit heeft allereerst met bewustwording en acceptatie te maken. Mijn boodschap aan collega-greenkeepers is: maak werk van een gedegen ecologisch beheerplan. Ga de biodiversiteit meten en monitoren. Vraag advies aan ecologisch adviseurs en deel je kennis met vakgenoten. Veel greenkeepers weten te weinig van regelgeving omtrent beheer van vegetatie. Ik heb onlangs gesproken met leden van de NGF over de vraag hoe we met zijn allen meer kennis kunnen delen over goed ecologisch beheer en dit ook volgens de wettelijke regels kunnen uitvoeren. Ze willen actiever beleid gaan voeren om de biodiversiteit zo goed mogelijk in stand te houden en het liefst kunnen uitbreiden met nieuwe soorten,' besluit Van Dijken. Over deze beleidsplannen zullen we in ons blad te zijner tijd berichten.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!